

Roll No.

Total No. of Pages : 7

Total No. of Questions : 13

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 803

वास्तुयोगसंगणकशिक्षा
तृतीय प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशा :— (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे त्रयो भागाः।

(क) वास्तुशास्त्रम् 35 अङ्क

(ख) योगशास्त्रम् 35 अङ्क

(ग) संगणकशिक्षा 30 अङ्क

(2) प्रत्येकस्मिन् भागे वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः, ते च अनिवार्याः।

[(क) वास्तुशास्त्रम्]

1. वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः अनिवार्याः —

(क) उचितं युग्ममेलनं करोतु —

(1) पादमानात् — (अ) अम्बुमार्गम्

(2) प्राङ्गमुखम् — (ब) मासूरम्

(3) शिरः प्रदेशः — (स) भूभृताम्

(4) मणिगृहम् — (द) अभिधानम्

(ख) समीचीनोत्तरं चिनुत -

1

(1) कूपमर्थप्रदम् -

(अ) मीने

(ब) मेघे

(स) वृषे

(द) मकरे

(2) आयताकार भवने तिर्यक् अधः रेखा कथ्यते -

1

(अ) भुजा

(ब) कर्णः

(स) कोटिः

(3) अधो कथनं सत्यम् असत्यम् वा -

(अ) ऊर्ध्वाग्र रेखा कोटिः।

(सत्यम्/असत्यम्)

1

(ब) सकललुपाः युग्मसंख्या विधेयाः।

(सत्यम्/असत्यम्)

1

(स) अनेकजातितरुभिः द्वारफलकादिकं प्रकल्पनीयम्।

(सत्यम्/असत्यम्)

1

2. अतिलघुउत्तरीयः।

मनुष्यालय चद्रिकायां कति अध्यायाः ?

2

अथवा

सप्तमे अध्याये कतिश्लोकाः ?

3. लघुउत्तरीयाः।

(क) कवाटार्गलं कथं निर्मातव्यम् ?

3

अथवा

कवाटनिर्माणं कथं करणीयम् ?

(ख) भुजकोटिकर्णञ्च स्पष्टयतु।

3

अथवा

कूट संयोजनं किम् ?

(ग) उत्तर न्यासविधिः लेख्यः।

3

अथवा

तुलाविन्यासं लिखतु।

(घ) भवने कीदृशाः स्तम्भाः प्रयोज्याः?

3

अथवा

वास्तुशास्त्रे उच्छ्रयनिर्देशं लिखतु।

4. दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः।

(क) उत्तरसंयोजनविधिः लेख्यः।

4

अथवा

मिश्रभिन्नचतुश्शाला का ?

(ख) इष्टविस्ताराधारे शालामानं लिखतु।

4

अथवा

भवनाङ्गमानपरिणाह परिगणनं लिखतु।

(ग) कूटस्य परिणाहः लेख्यः।

4

अथवा

मुखसहितायतभवनस्य वंशयोजनं लेख्यम्।

[(ख) योगशास्त्रम्]

5. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः सर्वे च अनिवार्याः।

(क) उचितं युग्ममेलनं करोतु -

3

- | | |
|-------------|----------------|
| (1) तपः | (अ) यमः |
| (2) अविद्या | (ब) क्रियायोगः |
| (3) अहिंसा | (स) क्लेशः |

(ख) कोष्ठे लिखितेनोचितेन शब्देन रिक्त स्थान पूर्तिः विधेया -

3

- | | |
|--------------------------------|----------------------------|
| (1) सुखानुशायी | (रागः, मोहः, क्रोधः) |
| (2) अविप्लवा विवेकख्याति.....। | (ध्यानम्, हानोपायः, सुखम्) |
| (3) योगः चित्तवृत्तेः | (निरोधः, योगः, भोगः) |

(ग) अधोलिखितं कथनं सत्यम्/असत्यम् लिखतु -

3

- | | |
|-----------------------------|------------------|
| (1) अस्थिर सुखमासनम्। | (सत्यम्/असत्यम्) |
| (2) नवाङ्गानियोगस्य। | (सत्यम्/असत्यम्) |
| (3) अविद्याभावात् कैवल्यम्। | (सत्यम्/असत्यम्) |

6. अतिलघुउत्तरीयः एकेन शब्देन।

प्राणायामेन किं भवति ?

2

अथवा

आसनं किमर्थम् ?

7. लघुउत्तरीयाः प्रश्नाः।

(क) गुणपर्वाणि कानि ?

3

अथवा

संयोगः कः ?

(ख) हानोपायः कः ?

3

अथवा

कस्यहेतुरविद्या ?

8. दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः चतुर्भिर्वाक्यैः।

(क) दृश्यस्य स्वरूपं कार्यं प्रयोजनं च लिखतु।

4

अथवा

कः हेयहेतुः ?

(ख) नियमाः केः। संतोषस्य महत्त्वं लेख्यम्।

4

अथवा

शौचात् किं भवति ?

9. अतिदीर्घोत्तरीयाः दशभिर्वाक्यैः।

10

दशआसनानां नामनि विलिख्य। कश्चिदेकस्य महत्त्वं लेखनीयम्॥

अथवा

‘पातञ्जलयोगसूत्रम्’ ग्रन्थस्य साधनपादस्य महत्त्वं संक्षेपेण लेख्यम्।

[(ग) संगणकशिक्षा]

10. वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः।

(क) उचितं युग्ममेलनं करोतु -

4

- (1) मॉनीटर - (अ) भाषा
(2) माउस - (ब) तन्त्रांशः
(3) एम.एस.-वर्ड - (स) इनपुट
(4) जावा - (द) आउटपुटः

(ख) अधोलिखितं कथनं सत्यम्/असत्यम् वा लिखतु।

3

- (1) कन्ट्रोल + V का प्रयोग (Paste) निवेशनार्थं क्रियते।
(2) सी++ निम्नस्तरीया भाषास्ति।
(3) ई-मेल अन्तर्जालं बिनापि सम्भवम्।

11. (अ) यन्त्रांशः किम् ?

3

अथवा

त्रयाणां तन्त्रांशानां (सॉफ्टवेयर) नामानि लेख्यानि।

(ब) उच्चस्तरीयाः प्रमुखाः भाषाः लेख्याः (नामानि)।

3

अथवा

यन्त्र भाषा का ?

(स) स्थानीय अन्तर्जालम् किम्?

3

अथवा

ई-मेल इत्यस्य प्रक्रियाः लेख्याः।

12. ई-पुस्तकालयस्य महत्त्वं प्रतिपादयत।

7

अथवा

संस्कृतशब्दानां ज्ञानाय अन्तर्जालं कथमुपयोज्यम्।

13. “संस्कृत भाषा शिक्षणे सङ्गणकस्य महत्त्वम् प्रतिपादनीयम्।

7

अथवा

अन्तर्जालप्रकाराः कति, विलिख्य एकस्य विवरणं लेख्यम्।